Діалекти, мандаринська мова та ідентичність

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Громада, розділена мовленням

Китайці, які прибували до Сінгапуру в XIX столітті, говорили мовами своїх округів у Фуцзяні та Гуандуні. До середини XX століття вживали щонайменше дванадцять діалектів. Найпоширенішим був хокк'єнський. 1881 року ним говорили близько 28,8 % китайського населення, що налічувало приблизно 86 000 осіб, а до 1970 року ця частка зросла до 42,2 % з 1,579 млн.[1] Перепис досі фіксує діалектну групу як ознаку походження. 2020 року 39,3 % китайських жителів віднесли до хокк'єнців, 19,4 % — до теочевців, 14,3 % — до кантонців, 8,6 % — до хакка і 6,1 % — до хайнаньців.[2]

Діалект був більшим, ніж просто мовлення. Розділ V частини A показав, як кланові асоціації, храми та конгсі організовували китайську громаду за діалектними лініями і як кредит, зайнятість і торгівля проходили тими самими межами.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Хокк'єнські купці панували в судноплавстві, торгівлі каучуком і банківській справі, теочевські — у торгівлі сільськогосподарською продукцією, кантонські ремісники та лихварі-хакка, що тримали ломбарди, — у власних нішах. Китайські банки, описані в розділі III частини B, починали як діалектні установи. Спільний діалект створював довіру між купцем і позикодавцем, між роботодавцем і працівником, між Сінгапуром і рідним округом у Китаї.

Саме тому покоління засновників незалежної держави вважало діалекти перешкодою. Лі Куан Ю згодом писав, що «діалекти не лише заважали двомовній освіті, а й розділяли китайську громаду».[3] Мандаринська мала замінити сукупність підгромад єдиною китайською громадою в межах багаторасової нації. Англійська мала пов'язати цю громаду з малайцями, індійцями та іншими. В обох вимірах мовна політика була політикою націєтворення.

Ціна зсуву

Цей зсув мав витрати, які його архітектори усвідомлювали. Бабусям і дідусям, які говорили лише хокк'єнською чи теочевською, було важко спілкуватися з онуками, що говорили англійською та мандаринською. Діалектна опера, оповідки на кабельному радіо Rediffusion і популярні пісні втратили свою аудиторію. Члени громади оплакували занепад культури, що ціле століття формувала повсякденне життя китайського Сінгапуру.[4] Сам Лі Куан Ю назвав мандаринську «мовою-мачухою», а діалект — «справжньою рідною мовою». Цей вислів критики політики часто цитували проти неї.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Деякі китайські сінгапурські критики порівнювали кампанію з навмисним «знищенням мов». Малайські та індійські сінгапурці часом доводили, що просування мандаринської послаблює англійську як нейтральну спільну мову і загрожує маргіналізацією меншинам.[5] Для фінансового центру важливіша друга проблема. Вимога, щоб працівники говорили мандаринською, може відповідати законній діловій потребі, наприклад обслуговуванню клієнтів із Китаю. Але вона може й відсікати малайських та індійських сінгапурців від посад, для яких ця мова насправді не потрібна. До цієї напруги повертається підрозділ про практичні наслідки.

Сінгапурська мандаринська як місцевий різновид

Мандаринська, яку перейняв Сінгапур, стала окремим різновидом. Її вимова слідує пекінському стандарту, а запис — системі ханьюй піньїнь, але вона схильна відкидати нейтральний тон і ретрофлексний *ерхуа* та запозичує слова з хокк'єнської, малайської та англійської.[6] Словник лексики сучасної сінгапурської мандаринської, виданий 1999 року, налічував 1560 слів, уживаних лише в Сінгапурі. Серед них — назви квартир державного житлового фонду та таксі.

Писемна мова пішла за материковим Китаєм. 1969 року Сінгапур створив власний перелік спрощених ієрогліфів, а 1976 року повністю перейняв спрощені ієрогліфи материкового Китаю. Між 1949 і 1979 роками, коли Сінгапур мав мало контактів із Китайською Народною Республікою, його китайські видання надходили переважно з Тайваню та Гонконгу. З 1990-х років тісніші контакти з Китаєм та імміграція з материка принесли до місцевого вжитку більше лексики путунхуа.[7]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Для бізнесу в результаті маємо населення, яке читає ієрогліфи материка, пише материковим піньїнем і розуміє материкову лексику, хоча говорить із впізнаваним місцевим акцентом. Сінгапурський банкір може читати документи китайської компанії без проблеми конвертації, з якою стикається колега з Гонконгу чи Тайваню, навчений традиційних ієрогліфів. І навпаки: документи з Тайваню, Гонконгу чи від старшої китайської діаспори Південно-Східної Азії, часто рукописні або написані традиційними ієрогліфами, можуть створювати труднощі для молодших сінгапурців.

Повернення діалектів у вужчому регістрі

Діалекти не зникли. 2016 року ефірне телебачення вперше за понад три десятиліття знову показало діалектні програми — серіали для старших глядачів.[8] Уряд не забороняє вивчати діалекти чи користуватися ними. Передусім вони стали мовою старших сінгапурців.[9]

Ці зміни не скасовують політики. Вони показують, що діалекти перемістилися зі сфери повсякденного життя до сфер спадщини та догляду. Для фінансового центру діалекти зберігають залишкову цінність у двох площинах. Вони лишаються мовою частини старших клієнтів із Сінгапуру, Малайзії та Індонезії, які збудували сімейний бізнес хокк'єнською, теочевською чи кантонською. Вони також лишаються ключем до Гонконгу та Гуандуну, де кантонська є мовою щоденного бізнесу, і до частини Фуцзяні та Тайваню, де хокк'єнською досі широко говорять.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Примітки

1. Culturepaedia, “Chinese dialects in Singapore” (дата звернення: листопад 2026 р.): до середини XX ст. вживали щонайменше 12 китайських діалектів; Culturepaedia, “The Hokkien dialect in Singapore” (дата звернення: листопад 2026 р.): 28,8 % із приблизно 86 000 китайців 1881 р.; близько 666 000 (42,2 %) з 1,579 млн китайців 1970 р. ↩

2. Culturepaedia, “Chinese dialects in Singapore” (цит. вище), таблиця 1 (за Kuo і Luo, *Diversity and Unity*): хокк’єнці 39,3 %, теочевці 19,4 %, кантонці 14,3 %, хакка 8,6 %, хайнаньці 6,1 %, інші 12,3 % китайського населення 2020 р. ↩

3. Culturepaedia, “Chinese dialects in Singapore” (цит. вище), з цитатою з Lee Kuan Yew, *My Lifelong Challenge: Singapore’s Bilingual Journey* (2011), с. 146. ↩

4. Culturepaedia, “Chinese dialects in Singapore” (цит. вище): на діалектах трималися хокк’єнська опера гецай, теочевська опера, народні пісні хакка, кантонська опера та оповідки Rediffusion; політики вбачали в діалектному розмаїтті перешкоду для спільної національної ідентичності, а члени громади оплакували занепад. ↩

5. Wikipedia, “Speak Mandarin Campaign” (дата звернення: листопад 2026 р.): Лі Куан Ю назвав мандаринську “stepmother tongue”, а рідний різновид — “real mother tongue”; Wikipedia, “Speak Mandarin Campaign” (дата звернення: листопад 2026 р.), розділ про критику: порівняння з русифікацією та навмисним “language elimination”; малайська та індійська громади доводили, що просування мандаринської послаблює англійську як лінгва франка і “risks marginalising minority groups”. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

6. Culturepaedia, “Mandarin in Singapore” (дата звернення: листопад 2026 р.): сінгапурська мандаринська — регіональний варіант стандартної мандаринської, слідує ханьюй піньїню, схильна відкидати нейтральні тони, має скорочений ерхуа і менше ретрофлексії та запозичує слова на кшталт *basha* (pasar) і *ganbang* (kampung). ↩

7. Wikipedia, “Singaporean Mandarin” (дата звернення: листопад 2026 р.): *Dictionary of Contemporary Singaporean Mandarin Vocabulary* (1999) налічував 1560 суто місцевих слів, зокрема 组屋 (квартира HDB) і 德士 (таксі); Wikipedia, “Singaporean Mandarin” (дата звернення: листопад 2026 р.): Міністерство освіти створювало власні спрощені ієрогліфи між 1969 і 1976 рр., а 1976 р. Сінгапур повністю перейняв спрощені ієрогліфи материкового Китаю; Wikipedia, “Singaporean Mandarin” (дата звернення: листопад 2026 р.): між 1949 і 1979 рр. головний вплив мали тайванські медіа та видання; з 1990-х рр. тісніша взаємодія з материковим Китаєм і міграція принесли більше лексики путунхуа. ↩

8. Wikipedia, “Speak Mandarin Campaign” (дата звернення: листопад 2026 р.): 2016 р. програми *Eat Already?* і *Happy Can Already!* позначили повернення діалектних програм на ефірне телебачення після понад трьох десятиліть. ↩

9. Culturepaedia, “Chinese dialects in Singapore” (цит. вище): після обмежень діалектного мовлення діалектами стали користуватися переважно старші люди; нині уряд не забороняє вивчати діалекти чи користуватися ними. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com